

TEBLİĞ

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:**FAİZSİZ BANKACILIK İLKE VE STANDARTLARI KAPSAMINDA
MÜŞTERİLERİN VE KAMUOYUNUN BİLGİLENDİRİLMESİNE
İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç ve kapsam**

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, katılım bankaları ile 1/11/2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin onuncu fıkrası kapsamında finansman sağlayan kalkınma ve yatırım bankalarının, müşterilerini ve kamuoyunu faizsiz bankacılık ilke ve standartları kapsamında bilgilendirmelerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 93 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Birlik: Türkiye Katılım Bankaları Birliğini,
 - b) Danışma komitesi: Faizsiz bankacılık danışma komitesini,
 - c) Danışma Kurulu: Türkiye Katılım Bankaları Birliği nezdindeki Danışma Kurulunu,
 - ç) Faizsiz bankacılık ilke ve standartları: Danışma Kurulu tarafından belirlenen ilke ve standartlar ile alınan genel nitelikli kararları,
 - d) Kalıcı veri saklayıcısı: Müşterinin gönderdiği veya kendisine gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkân veren kısa mesaj, elektronik posta, internet, CD, DVD, hafıza kartı ve benzeri her türlü araç veya ortamı,
 - e) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
 - f) Uyum Tebliği: 14/9/2019 tarihli ve 30888 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Faizsiz Bankacılık İlke ve Standartlarına Uyuma İlişkin Tebliği,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM**Müşterilerin Bilgilendirilmesi****Müşterilerin bilgilendirilmesine ilişkin genel ilkeler**

MADDE 4 – (1) Banka, müşterilerini faizsiz bankacılık ilke ve standartları ile danışma komitesi kararları kapsamında 6 ncı ve 7 nci maddelerde belirtilen ürün ve hizmetlerinin, işleyişleri ve dayandıkları akdin veya akitlerin taraflara getirdiği hak ve yükümlülükler konusunda açık, net ve anlaşılabilir bir şekilde bilgilendirmekle ve müşterilerinin söz konusu akde veya akitlere esas irade beyanlarını almakla yükümlüdür. Banka tarafından 6 ncı ve 7 nci maddelerde belirtilen ürün ve hizmetler hakkında asgari olarak;

a) Ürün veya hizmetin faizsiz bankacılık işlemlerine uygulanan akitlerden hangisine veya hangilerine dayandığı, söz konusu akdin veya akitlerin temel özellikleri ve müşterinin bu akit veya akitler çerçevesindeki konumunun ne olduğu,

b) Ürün veya hizmete ilişkin işlemlerin süreç ve işleyişi,

c) Ürün veya hizmetin ve buna ilişkin işlemlerin faizsiz bankacılık ilke ve standartlarına uygunluğu, hususlarında bilgilendirme yapılması zorunludur.

(2) Birinci fıkrada belirtilen bilgilendirme yükümlülüğü her bir ürün ve hizmet türü için en az bir defa yerine getirilir. Bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirildiğine dair banka tarafından müşteriye bilgilendirme formu verilir. Bilgilendirmenin banka ile müşteri arasında her bir ürün veya hizmet türüne ilişkin ilk sözleşme kurulmadan önce yapılması şarttır.

(3) Bilgilendirme yükümlülüğü banka tarafından sözlü ve yazılı olarak yerine getirilir. Bilgilendirmede müşterinin okuyup anlayabildiği dil kullanılır.

(4) Sözlü bilgilendirme;

a) Müşteri ile yüz yüze görüşerek yapılacak bilgilendirme sonrasında, sunulan ürün veya hizmete ilişkin sözlü bilgilendirme yapıldığına ve ürün veya hizmetin dayandığı akde veya akitlere ilişkin irade beyanının alındığına dair

ibarenin müşteri tarafından bilgilendirme formuna kendi el yazısıyla yazılarak ıslak imza ile imzalanması,

b) Uzaktan iletişim araçları üzerinden müşteri ile sesli veya görüntülü konuşmak suretiyle sunulan ürün veya hizmete ilişkin bilgilendirme yapılması ve ürün veya hizmetin dayandığı akde veya akitlere ilişkin müşterinin irade beyanının alınması,

yöntemlerinden en az biri ile gerçekleştirilir.

(5) Yazılı bilgilendirme, bilgilendirme formunun müşteriye kalıcı veri saklayıcısı vasıtasıyla veya imza karşılığı elden teslim edilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

(6) Uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle yapılacak bilgilendirmelerde bilgilendirmeye ilişkin görüşmelerin ve bilgilendirme formunun; banka tarafından, kalıcı veri saklayıcısı vasıtasıyla güvenilir delillerin elde edilmesini sağlayacak ve sorumluluk atayacak nitelikte kayıt ve muhafaza edilmesi zorunludur.

(7) Bankanın bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılabilmesi için bilgilendirme formundaki bilgilerin eksik, yanlış veya yanıltıcı olmaması gerekir.

(8) Müşteriye bilgilendirme yapıldığını ispat etme yükümlülüğü bankaya aittir.

(9) Müşteriye bilgilendirme yapacak banka personeli, ürün ve hizmetler hakkında gerekli bilgi ve tecrübeye sahip ve ayrıca bilgilendirmenin gerekliliğine ve önemine vakıf olmalıdır.

(10) Banka; ürün ve hizmetlere yönelik işlemlerin gerçekleştirilmesi sonrasında müşterilerle iletişime geçmek suretiyle ürün ve hizmet alma sürecine dair yapılan bilgilendirmenin etkinliği ve yeterliliği hakkında bilgi edinmek ve bilgilendirmeye ilişkin eksiklik ve yanlışlıkları düzeltmek amacıyla örnekleme yöntemiyle yılda en az bir defa müşteri anketi yapmak zorundadır. Müşteri anketlerinde, müşterinin, kendisine sunulan ürün veya hizmetlere ilişkin faizsiz bankacılık ilke ve standartları konusundaki farkındalık ve memnuniyet seviyesi ölçülür.

Müşteri bilgilendirme formunun içeriği, teslimi ve saklanması

MADDE 5 – (1) 6 ncı ve 7 nci maddelerde belirtilen ürün ve hizmetlere ilişkin olarak 4 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında hazırlanacak müşteri bilgilendirme formu asgari olarak aşağıdaki hususları içerir:

a) Bilgilendirme formunun müşteriye teslim edildiği tarih.

b) Ürün veya hizmete ilişkin 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) bentlerinde belirtilen unsurlar.

c) Ürün veya hizmete ilişkin müşterinin daha kapsamlı bilgi alabileceği kurumsal internet sayfası adresi.

(2) Bilgilendirme formu elden veya müşteri ile uzaktan iletişimde kullanılan güncel araçlar vasıtasıyla banka tarafından müşteriye teslim edilir. Müşterinin bilgilendirme formunu elden teslim alma seçeneğini tercih etmesi halinde, form iki nüsha halinde düzenlenir ve bir nüshası müşteriye teslim edilerek diğer nüshası banka nezdinde muhafaza edilir. Banka nezdinde muhafaza edilecek nüshanın, 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (a) bendinde belirtilen şartı sağlayacak şekilde düzenlenmesi zorunludur.

Fon kullandırma işlemlerine ilişkin bilgilendirme

MADDE 6 – (1) Banka, fon kullandırdığı müşterilerini, fon kullandırma yönteminin veya yöntemlerinin Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrası kapsamında satım, kiralama, ortaklık, vekâlet yöntemleri ile diğer yöntemlerden hangisi veya hangileri olduğu konusunda 4 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen hususlar çerçevesinde açık, net ve anlaşılabilir bir şekilde bilgilendirir.

(2) Banka, fon kullandırma sürecinde banka adına üçüncü taraflarla işlem yapmak üzere müşterilerine vekâlet vermesi halinde, fon kullandırma sürecinde müşterinin bankanın vekili olduğu ve vekâletin doğurduğu sonuçlar hakkında müşterisini etkin bir şekilde bilgilendirmek zorundadır.

(3) Satım yöntemlerine dayalı fon kullandırmalarında, alım satıma ilişkin belgenin bir suretinin bankaya ibraz edilmesi gerektiği konusunda banka tarafından ilgili taraflara bilgilendirme yapılır.

(4) Banka fon kullandırma karşılığında tahakkuk etmiş alacaklarının kendisine zamanında ödenmemesi halinde izleyeceği politika hakkında asgari olarak;

a) Geç ödeme cezası uygulanmasına ve uygulanmamasına ilişkin şartlar,

b) Geç ödeme cezası hakkında faizsiz bankacılık ilke ve standartları,

c) Geç ödeme cezası tutarlarının gelir kalemleri altında nasıl sınıflandırıldığı ve nasıl değerlendirildiği, hususlarında müşterilerini bilgilendirir.

Katılım fonu müşterilerinin bilgilendirilmesi

MADDE 7 – (1) Katılım bankaları katılma hesabı veya özel cari hesap açılışı işlemlerinde müşterilerini, hesabın türüne göre 4 üncü maddenin birinci fıkrası çerçevesinde asgari olarak;

a) Hesabın faizsiz bankacılığa ilişkin hangi akde dayandığı ve müşterinin bu akit içerisindeki konumunun ne olduğu,

b) Müşterinin özel cari hesabındaki fonun tamamını istediği vakitte geri alma hakkının bulunduğu,

c) Ortaklık akdine dayanan katılma hesabında akdin başında belirlenen kâr ve zarara katılma oranlarının vade sonuna kadar tek taraflı olarak değiştirilemeyeceği,

ç) Yatırım vekâletine dayanan katılma hesabında akit sırasında belirlenen tahmini kâr oranının vade sonuna kadar tek taraflı olarak değiştirilemeyeceği,

d) Katılma hesaplarında zarara katılma oranının yüzde yüz olduğu,

e) Vadesinde kapatılmayan katılma hesaplarından; ortaklık akdine dayalı olanların aynı vade ve yenileme tarihinde geçerli olan kâr ve zarara katılma oranı üzerinden yenilenmiş sayılacağı, yatırım vekâleti akdine dayalı olanların ise müşteri ile banka arasında yeni bir akit düzenlenmedikçe yenilenmeyeceği ve hesaptaki mevcudun müşterinin özel cari hesabına aktarılacağı,

f) Katılma hesabı işlemlerinde müşterinin bankadan talep hakkının hesabın vadesinin bittiği tarihteki birim hesap değeri üzerinden hesaplanacak tutarda olacağı,

g) Vadesinden önce bankanın onayı ile müşteri tarafından katılım fonunun çekildiği katılım hesaplarında; müşteriye, hesabın ait olduğu vade grubunun hesabın kapatıldığı tarihte kâr göstermesi durumunda o güne kadar müşteri tarafından yatırılmış olan tutar kadar, zarar göstermesi durumunda ise birim hesap değeri kadar ödeme yapılacağı,

ğ) Katılma hesapları için dönem sonlarında katılım bankasının dağıtacağı kârlardan, 1/11/2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin sekizinci, dokuzuncu ve onuncu fıkraları kapsamında kâr dengeleme rezervi ayırabileceği, dağıtacağı kâr payı tutarlarında kâr dengeleme rezervinin kullanımı ve/veya süreklilik arz etmemek kaydıyla katılım bankasının kendi lehine tahakkuk eden kâr payından feragat etmek suretiyle hesap sahipleri lehine artırım yapabileceği ve zarar ortaya çıkan dönemlerde kâr dengeleme rezervinin kullanımı ve/veya süreklilik arz etmemek kaydıyla katılım bankasının kendi özkaynaklarından karşılamak suretiyle hesap sahipleri lehine zararları üstlenebileceği,

hususlarında bilgilendirir ve hesabın dayandığı akde veya akitlere esas irade beyanlarını alır.

(2) Katılım fonu kabulü işlemlerinde, bankalarca Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca düzenlenen hesap cüzdanları, bu Tebliğ uygulamasında bilgilendirme formu olarak kabul edilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamuoyunun Bilgilendirilmesi

Kamuoyunun bilgilendirilmesi

MADDE 8 – (1) Banka, kurumsal internet sitesi üzerinden faizsiz bankacılık ilke ve standartları ile danışma komitesi kararları kapsamında ürün ve hizmetlerinin, işleyişleri ve dayandıkları akdin veya akitlerin taraflara getirdiği hak ve yükümlülükler konusunda kamuoyunu açık, net ve anlaşılabilir bir şekilde bilgilendirmekle yükümlüdür.

(2) Banka, birinci fıkradaki yükümlülüğü yerine getirmek üzere gerekli bilgi işlem altyapısını oluşturur, yeterli düzeyde idari ve teknik tedbirleri alır.

(3) Bankaca, bilgilendirme faaliyetinin etkin olarak yürütülebilmesi ve ilgililerin ihtiyaç duyacakları bilgiye en kısa ve kolay yoldan ulaşabilmesi amacıyla aşağıdaki bilgiler kurumsal internet sitesi aracılığıyla kamuoyunun bilgisine sunulur:

a) Faizsiz bankacılık ürün ve hizmetlerinin mahiyeti ve işlem süreçleri.

b) Faizsiz bankacılık işlemlerine uygulanan akitler çerçevesinde banka ürün ve hizmetlerinin dayanağını oluşturan akdin veya akitlerin türü, tarafların ilgili akit veya akitler çerçevesindeki konumu, hakları ve yükümlülükleri.

c) Ürün ve hizmetlere ilişkin faizsiz bankacılık ilke ve standartları.

ç) Uyum Tebliğinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında danışma komitesinin banka yıllık faaliyet raporu kapsamında yer verdiği; dönem içi faaliyetleri ve banka faaliyetlerinin faizsiz bankacılık ilke ve standartlarına uygunluğuna ilişkin değerlendirmeler.

d) Danışma komitesine ve üyelerine ilişkin tanıtıcı bilgiler.

(4) Banka, faizsiz bankacılık ilke ve standartlarına uygun olmayan varlık, yükümlülük, gelir ve giderlerinin;

a) Tanımı ve mahiyeti,

b) Miktarı,

c) Ne şekilde tasarruf edildiği,

ç) Konu olduğu işlemlerin yapılmasının gerekçesi,

hususlarında kurumsal internet sitesi vasıtasıyla kamuoyunu bilgilendirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

